

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.012.01.2023

Beata Klimek
Prezydent Miasta
Ostrowa Wielkopolskiego
Al. Powstańców Wielkopolskich 18,
63-410 Ostrów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/056 - Zabezpieczenie importu węgla kamiennego w związku z wprowadzeniem embarga na dostawy z Rosji.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Ostrowa Wielkopolskiego ¹ , Al. Powstańców Wielkopolskich 18, 63-410 Ostrów Wielkopolski ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Klimek, Prezydent Miasta ³ , od 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie dostaw węgla w odpowiedniej ilości i jakości w celu jego sprzedaży osobom fizycznym. 2. Organizacja procesu sprzedaży węgla osobom fizycznym po preferencyjnej cenie.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ⁴ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Jakub Łakomecki, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/81/2023 z 18 maja 2023 r. 2. Andrzej Milewski, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/80/2023 z 18 maja 2023 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Miasto.

³ Dalej: Prezydent.

⁴ Badania kontrolne obejmą również dowody dotyczące działań i zdarzeń zaistniałych przed 24 lutego 2022 r. w przypadkach, gdy miały wpływ na działalność objętą kontrolą.

⁵ Dz. U. z 2022 r., poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia działania podjęte przez Miasto w zakresie zapewnienia dostaw węgla w odpowiedniej ilości i jakości w celu jego sprzedaży mieszkańcom oraz proces organizacji sprzedaży węgla po preferencyjnej cenie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Miasto rzetelnie oszacowało liczbę gospodarstw domowych potencjalnie zainteresowanych zakupem węgla w ramach zakupu preferencyjnego. Zabezpieczono odpowiednią ilość węgla dla wszystkich, którzy złożyli wnioski o jego zakup. W umowie zabezpieczono interesy Miasta w zakresie zapewnienia jakości węgla, zapewniono również środki niezbędne na pokrycie wynikających z niej zobowiązań. Cena zakupu jednej tony surowca nie przekraczała maksymalnej ceny ustalonej w art. 3 ust 7 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych⁷, tj. 1500 zł za tonę. Zobowiązania z tytułu realizacji ww. umowy regulowane były terminowo. Urząd rzetelnie ustalił cenę sprzedaży węgla dla mieszkańców oraz wybrał odpowiednie miejsce składowania i sposób dystrybucji opału. Weryfikacja wniosków o sprzedaż preferencyjną węgla przebiegała w sposób sprawny. Urząd wykorzystywał dane zgromadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie Wlkp.⁸ W trakcie całego procesu sprzedaży węgla do Urzędu wpłynęły trzy reklamacje dotyczące jakości węgla, które Urząd sprawnie rozpoznał w porozumieniu z dostawcą⁹. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegające na niezamieszczeniu w Biuletynie Zamówień Publicznych informacji o udzieleniu zamówienia na dostawę węgla oraz niezamieszczeniu oferty sprzedawanego węgla na stronie internetowej, która pełniła funkcję porównywarki cen z terenu powiatu ostrowskiego, nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie dostaw węgla gospodarstwom domowym w odpowiedniej ilości i jakości z zachowaniem warunków zakupu preferencyjnego

Opis stanu faktycznego

1. Zadania związane z wstępnym ustaleniem zapotrzebowania na węgiel, organizacją procesu dostawy węgla na teren gminy oraz jego składowania, prowadzeniem postępowań w sprawach dotyczących weryfikacji wniosków o zakup węgla, sprzedażą węgla osobom fizycznym oraz przyjmowaniem skarg na niewłaściwą jakość węgla były realizowane przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2236, ze zm., dalej: ustawa o zakupie węgla.

⁸ Dalej: MOPS.

⁹ Węglokoks S.A., dalej: dostawca.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Środowiska¹¹. Prezydent udzieliła Dyrektorowi Wydziału upoważnienia¹² do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących weryfikacji wniosków o zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych, a zadania te zostały ujęte w zakresie obowiązków ww. pracownika.

(akta kontroli str.12-167, 591-593)

Wstępnego ustalenia zapotrzebowania na węgiel dokonano w okresie od 20 października 2022 r. do 24 października 2022 r. Podstawą szacowania były informacje z bazy danych Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków¹³ oraz informacji z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim¹⁴, w zakresie ilości złożonych wniosków o wypłatę dodatków węglowych. Z bazy danych CEEB wg stanu na 21 października 2022 r. wynikało, że na terenie miasta znajdowało się 9 071 gospodarstw domowych¹⁵, posiadających źródło ogrzewania na węgiel. Z informacji z MOPS wynikało, że do 24 października 2022 r. złożono 7 515 wniosków o wypłatę dodatku węglowego. Szacunkowe zapotrzebowanie na węgiel ustalono w wielkości 8 560 ton węgla kamiennego¹⁶. Z ustalenia zapotrzebowania na węgiel sporządzono 25 października 2022 r. notatkę służbową, w której zapisano m.in., że [...] *Z uwagi na to, że gminom dano niespełna 4 dni robocze na wstępne określenie ilości zapotrzebowania na paliwo stałe, nie było czasu, aby wśród 12 000 gospodarstw domowych dokonać rzetelnego rozeznania w zakresie ilości i rodzaju potrzebnego węgla. Ponadto na chwilę obecną nie posiadamy wiedzy nt. jakości paliwa stałego, kraju pochodzenia czy ceny (projekt ustawy przewiduje maksymalną cenę węgla w wysokości 2 000 złotych), a są to pytania kierowane do nas przez mieszkańców [...].*

(akta kontroli str. 168-172)

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych z 2 listopada 2022 r. w sprawie ilości paliwa stałego dostępnej dla jednego gospodarstwa domowego w ramach zakupu preferencyjnego,¹⁷ dostępna ilość paliwa dla jednego gospodarstwa domowego w ramach zakupu preferencyjnego wynosiła nie więcej niż 3 000 kg (1 500 kg do 31 grudnia 2022 r. oraz 1 500 kg od 1 stycznia 2023 r.), Wstępne zapotrzebowanie na węgiel – przy założeniu że każde gospodarstwo domowe, które złoży wniosek zakupi maksymalną dopuszczalną ilość – było w stanie zaspokoić potrzeby 2 853 gospodarstw, co stanowi 31% nieruchomości na terenie Miasta posiadających (według informacji z bazy CEEB) źródło ogrzewania na węgiel.

2. Informacja o przystąpieniu przez Miasto do zakupu paliwa stałego na okres do 31 grudnia 2022 r. została zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej¹⁸ 7 listopada 2022 r., tj. z zachowaniem terminu¹⁹ określonego w art. 34 ust. 1 ustawy o zakupie węgla (tj. do 8 listopada 2022 r.). W ww. ogłoszeniu poinformowano mieszkańców, o możliwości składania wniosków o zakup preferencyjny paliwa stałego dla

¹¹ Dalej: Wydział gospodarki komunalnej.

¹² Upoważnienie WGS.PCP.0052.1.2022 z 2 listopada 2022 r.

¹³ Dalej: CEEB.

¹⁴ Dalej: MOPS.

¹⁵ Tj. 3 346 posiadających kocioł na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa, 2 771 kotłów na paliwo stałe z podajnikiem automatycznym, 2 025 kominków (kóz/ogrzewaczy powietrza na paliwo stałe), 635 pieców kaflowych, 294 trzony kuchenne (piecokuchnia/kuchnie węglowe).

¹⁶ Tj. groszek – 3 200 ton, orzech – 560 ton, miał – 4 800 ton.

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2238 ze zm.

¹⁸ Dalej: BIP.

¹⁹ Tj. trzy dni robocze od dnia wejścia w życie ustawy.

gospodarstwa domowego oraz sposobie jego składania, zamieszczono również wzór wniosku.

(akta kontroli str. 658)

W odpowiedzi na opublikowaną informację o przystąpieniu przez Miasto do zakupu paliwa stałego, do Urzędu wpłynęła jedna oferta od podmiotu uprawnionego do sprzedaży gminom paliwa stałego²⁰. Oferta wpłynęła 10 listopada 2022 r., a 16 listopada 2022 r. Dostawca przekazał drogą e-mailową projekt umowy, z którego wynikało, że:

- zainteresowanie zakupem wyraziły 1233 gospodarstwa domowe, a zapotrzebowanie na paliwo określono na 3700 ton, tj. w ilości maksymalnie 3 ton na gospodarstwo domowe,
- cena sprzedaży węgla Miastu została ustalona na 1 500 zł z VAT za tonę, tj. w wysokości nie wyższej niż określona w art. 3 ust. 7 ustawy o zakupie węgla,
- we wzorze umowy zapisano, że parametry jakościowe dostarczanego paliwa będą zgodne z certyfikatem jakości załączanym przez dostawcę każdorazowo do dostarczanych zamówień.

(akta kontroli str. 186-189)

3. Umowę sprzedaży węgla z podmiotem wprowadzającym do obrotu zawarto 22 listopada 2022 r. Umowa zawierała elementy określone w art. 3 ust. 4 ustawy o zakupie węgla, tj.:

- określenie stron umowy: Miasto reprezentował Z-ca Prezydenta, a ze strony podmiotu wprowadzającego występował pełnomocnik Spółki. Przed podpisaniem umowy pełnomocnik przedstawił upoważnienie wymagane na podstawie § 11 pkt 4 statutu Spółki²¹ do dokonania tej czynności. Upoważnienie zostało podpisane przez dwóch członków zarządu Spółki, tj. zgodnie ze właściwym dla składania oświadczeń w imieniu podmiotu wskazanym w KRS oraz § 11 ust. 1 statutu²²,
- sortyment paliwa stałego i jego ilości wyrażonej w tonach: w umowie określono ilość zamawianego paliwa na 3 700 ton węgla kamiennego. W umowie nie wskazano ilości poszczególnych sortymentów, tj.: groszek/ekogroszek, węgiel gruby (orzech) i miał węglowy, pomimo że ww. informacje zostały przekazane Spółce przez Miasto 16 listopada 2022 r. w korespondencji e-mailowej dotyczącej ustalania warunków umowy²³,
- cenę węgla określono w wysokości 1 500 zł za tonę. Cena nie przekraczała maksymalnej dopuszczalnej ceny za jedną tonę paliwa określonej w art. 3 ust. 7 ustawy o zakupie węgla. Do ww. ceny nie wliczano kosztów transportu paliwa stałego z miejsca składowania przez podmiot wprowadzający do obrotu do miejsca jego składowania przez Miasto,
- termin dokonania płatności wynosił 60 dni od dnia wydania węgla przez sprzedawcę i był zgodny z terminem określonym w art. 3 ust. 8 ustawy o zakupie węgla. Płatność miała być dokonywana na podstawie faktury VAT

²⁰ Podmioty uprawnione do ww. sprzedaży zostały wymienione w rozporządzeniu Ministra Aktywów Państwowych w sprawie wykazu podmiotów uprawnionych do prowadzenia sprzedaży gminom paliwa stałego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2237).

²¹ Z przywołanego zapisu w statucie Spółki wynika, że do składania oświadczeń oraz podpisywania umów i zaciągania zobowiązań w imieniu spółki uprawnione były osoby działające na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez Zarząd.

²² Z odpisu KRS (dział 2, rubryka 1 – organ uprawniony do reprezentacji podmiotu) wg stanu na dzień podpisania umowy oraz § 11 ust. 1 statutu Spółki wynika, że do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane było współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem.

²³ Wskazano zapotrzebowanie w 2022 r. na 1200 ton groszku/ekogroszku, 600 ton orzecha oraz 50 ton miału węglowego, oraz taka sama ilość w 2023 r.

wystawionej przez sprzedawcę, a jako datę zapłaty określono dzień uznania rachunku bankowego sprzedawcy,

- warunki odbioru paliwa zostały szczegółowo określone w załączniku nr 1 „Procedura realizacji zamówień i dokonywania rozliczeń” do umowy. Termin odbioru przez Miasto ustalany był indywidualnie – w składanych zapotrzebowaniach wskazywany był preferowany termin odbioru. Warunkiem odbioru paliwa było wskazanie przez pracownika Miasta danych kierowcy²⁴ oraz pojazdu, którym zostanie dokonany odbiór oraz autoryzacji ww. danych polegającej na wpisaniu kodu autoryzacyjnego wysłanego na numer telefonu komórkowego upoważnionego pracownika Miasta.

(akta kontroli str. 190-212)

W okresie obowiązywania umowy, tj. od 23 listopada 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r., nie zawierano do niej aneksów. Ilość węgla kamiennego określona w umowie pokryła zapotrzebowanie zgłoszone przez mieszkańców – dostawca dostarczył 2 941,42 ton paliwa, z których 2 578,75 ton zostało zakupionych przez mieszkańców.

(akta kontroli str. 493-494)

Do umowy nie załączono certyfikatu jakości potwierdzającego parametry jakościowe węgla. Z zapisów § 1 ust. 1 umowy wynikało, że ww. certyfikaty powinny być załączane każdorazowo do dostarczanego sortymentu. W okresie realizacji umowy do Urzędu dostarczono 10 certyfikatów jakości węgla (razem z oświadczeniami o pochodzeniu i świadectwami jakości paliwa).

(akta kontroli str. 594-644)

W umowie zawarto m.in. następujące regulacje zabezpieczające interes Miasta:

- wymóg przez sprzedawcę dostarczania certyfikatów jakościowych węgla do każdej dostawy,
- obowiązek wskazania osoby upoważnionej przez Miasto do odbioru paliwa,
- możliwość uczestniczenia przedstawiciela Miasta podczas pomiaru ilości sprzedawanego węgla²⁵. Kupujący może zażądać dodatkowo komisijnego ważenia węgla oraz okazania dokumentów legalizacyjnych użytej do tego wagi,
- w załączniku nr 2 do umowy określono procedurę reklamacji w zakresie ilościowym oraz jakościowym sprzedanego węgla.

(akta kontroli str. 190-212)

W umowie zawarto również następujące postanowienia:

- za datę sprzedaży uważa się datę uznania rachunku bankowego Sprzedawcy,
- niezależnie od innych postanowień Umowy, z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania postanowień Umowy Strony ponoszą odpowiedzialność na zasadach ogólnych, z wyłączeniem odpowiedzialności za utracone korzyści,
- dostawca jest uprawniony bez konieczności uzyskiwania odrębnej zgody Kupującego do przeniesienia wynikających z Umowy praw i obowiązków, w szczególności wierzytelności wynikających z Umowy, na osobę trzecią, wskazaną na liście podmiotów wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw aktywów państwowych. Bez uprzedniej, wyrażonej na piśmie pod rygorem nieważności zgody Sprzedawcy, Kupujący nie jest uprawniony do przeniesienia praw i obowiązków wynikających z Umowy,

²⁴ Tj. imię oraz nazwisko, numer dowodu tożsamości oraz telefon kontaktowy.

²⁵ Pomiar (ważenie) dokonywane było przez sprzedawcę w miejscu załadunku i było podstawą do ustalenia należności za daną dostawę.

- w przypadku uznania reklamacji, Sprzedawca, po uzgodnieniu z Kupującym, obniży cenę reklamowanego węgla lub wymieni reklamowany węgiel na wolny od wad zgodnie z zawartym Zamówieniem.

(akta kontroli str. 190-212)

Dyrektor Wydziału wyjaśniła, że [...] *W rozmowach telefonicznych z przedstawicielem WĘGLOKOKS S.A. wskazywano wątpliwości dotyczące przedstawionego projektu umowy m.in.:*

- w zakresie reklamacji mieszkańca za zakupione paliwo stałe – cała odpowiedzialność za jakość węgla spoczywa na gminie,
- *brak informacji w umowie o zamawianym sortymencie – podpisujemy umowę na węgiel niewiadomego pochodzenia oraz niewiadomej jakości, i wiele innych uwag. Przedstawiciel poinformował, że wzór umowy jest wzorem ministerialnym i nie ma możliwości negocjowania zapisów warunków umowy. Pomimo tego tut, Urząd odesłał projekt umowy z naniesionymi uwagami. Przekazano dane do zawarcia umowy (m.in. imię i nazwisko jednej osoby reprezentującej gminę, której dane mają zostać zamieszczone na umowie oraz imię i nazwisko skarbnika a także imiona i nazwiska, numery telefonów komórkowych, e-maile dwóch osób do kontaktu w sprawach operacyjnych oraz adres e-mail do wysyłki faktur). W dniu 18 listopada ub.r. otrzymaliśmy informację z Działu Obsługi Prawnej WĘGLOKOKS S.A. o następującej treści: „Co do wprowadzonych zmian przez drugą stronę, to muszę podkreślić, że wzór umowy został ustalony przez Ministerstwo Aktywów Państwowych i uchwalony przez zarząd i nie ma możliwości negocjowania jej postanowień. Niemniej jednak w razie wątpliwości, służymy wyjaśnieniem.”*

Umowa nr US1000710/2022 dotycząca sprzedaży węgla na potrzeby zakupów preferencyjnych przez osoby fizyczne w gospodarstwach domowych zawarta została w dniu 23 listopada 2022 roku drogą elektroniczną w pierwotnym kształcie jaki został przedłożony przez WĘGLOKOKS S.A. z siedzibą w Katowicach, bez uwzględnienia uwag tut. Urzędu.

(akta kontroli str. 283-328)

4. Gmina przed zawarciem umowy sprzedaży węgla z dostawcą do obrotu dokonała zmian w swojej uchwale budżetowej gminy, ujmując planowane kwoty dochodów i wydatków z tego tytułu. Plan dochodów i wydatków dotyczących realizowanego zadania na 2022 r. został przyjęty uchwałą LV/577/2022 Rady Miejskiej Ostrowa Wielkopolskiego²⁶ z 23 listopada 2022 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na 2022 r. W ww. uchwale określono:

- planowaną kwotę dochodów z tytułu sprzedaży węgla mieszkańcom w łącznej wysokości 3 700 tys. zł,
- planowaną kwotę wydatków z tytułu umowy zawartej z podmiotem wprowadzającym w łącznej wysokości 3 700 tys. zł.

W 2022 r. dokonano jednej zmiany w uchwale budżetowej²⁷ polegającej na przeniesieniu planowanych kwot dochodów i wydatków z podziałki klasyfikacji budżetowej 500/50095/0970 PCP do następujących podziałek klasyfikacji:

- 400/40095/0840 kwota 2 775 tys. zł²⁸ stanowiąca równowartość planowanych dochodów z tytułu sprzedaży węgla w 2022 r. (1850 ton x 1500 zł/tona),

²⁶ Dalej: Rada Miejska.

²⁷ Uchwałą Rady Miejskiej nr LVI/588/2022 z 21 grudnia 2022 r.

²⁸ Co stanowi iloczyn 1850 ton przewidzianych do sprzedaży w 2022 r. i kwoty 1,5 tys. zł za tonę paliwa.

- 400/40095/0970 kwota 647,5 tys. zł stanowiąca równowartość planowanych pozostałych dochodów związanych z dystrybucją węgla w 2022 r.,²⁹
- 400/40095/4210 kwota 2 775 tys. zł stanowiąca równowartość planowanych wydatków z tytułu zakupu węgla w 2022 r. od podmiotu wprowadzającego (1850 ton x 1500 zł/tona),
- 400/40095/4300 kwota 647,5³⁰ tys. zł równowartość planowanych wydatków związanych z dystrybucją węgla w 2022 r. (np. koszty transportu, utrzymanie i obsługa placu składowania).

W uchwale Rady Miejskiej Nr XLII/465/2021 z 22 grudnia 2021 w sprawie uchwały budżetowej na 2022 rok, w § 12 Rada Miejska upoważniła Prezydenta Miasta do samodzielnego zaciągania zobowiązań do wysokości 7 000 tys. zł na wydatki bieżące, które nie są przedsięwzięciami.

Planowane kwoty dochodów i wydatków na 2023 r. zostały ustalone w uchwale Rady Miejskiej nr LVI/591/2022 z 21 lutego 2022r. w sprawie uchwały budżetowej na 2023 rok, w której w poszczególnych podziałkach klasyfikacji zaplanowano:

- 400/40095/0840 – kwota 2 775 tys. zł stanowiąca równowartość planowanych dochodów z tytułu sprzedaży węgla w 2023 r. (1850 ton x 1500 zł/tona),
- 400/40095/0970 – kwota 647,5 tys. zł stanowiąca równowartość planowanych pozostałych dochodów związanych z dystrybucją węgla w 2023 r.,
- 400/40095/4210 – kwota 2 775 tys. zł stanowiąca równowartość planowanych wydatków z tytułu zakupu węgla w 2023 r. od podmiotu wprowadzającego (1850 ton x 1500 zł/tona),
- 400/40095/4300 – kwota 647,5 tys. zł równowartość planowanych wydatków związanych z dystrybucją węgla w 2023 r. (np. koszty transportu, utrzymanie i obsługa placu składowania).

Zmian planowanych dochodów i wydatków z ww. tytułów dokonano w 2023 r. jeden raz uchwałą Rady Miejskiej nr LVIII/616/2023 z 22 lutego 2023 r., zgodnie z którą dochody i wydatki w poszczególnych podziałkach:

- 400/40095/0840 – zwiększono do kwoty 4 134,9 tys. zł,
- 400/40095/0970 – zwiększono do kwoty 964,8 tys. zł,
- 400/40095/4210 – zwiększono do kwoty 5 005 tys. zł,
- 400/40095/4300 – zwiększono 1 040,2 tys. zł.

Łączna kwota planowanych dochodów po zmianach dokonanych w 2023 r. wynosiła 5 099,7 tys. zł, a wydatków 6 045,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 331-363)

W umowie zawartej pomiędzy Miastem a dostawcą zapisano, że wstępne zapotrzebowanie ustalone zostało na 3 700 ton węgla, a cenę za jedną tonę tego surowca na 1,5 tys. zł. co oznacza, że wysokość zobowiązania wynikająca z zawartej umowy (z założeniem realizacji całości przedmiotu umowy) wynosiła 5 550 tys. zł. Środki finansowe zaplanowane w budżecie Miasta na realizację ww. umowy wynosiły (w momencie jej zawarcia) 3 700 tys. zł.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³¹ ujęte w budżetach jednostek samorządu wydatki oraz łączne rozchody stanowią nieprzekraczalny limit. W korespondencji z 16 listopada 2022 r. pracownicy

²⁹ Koszty te stanowią różnicę pomiędzy ceną zakupu przez Miasto, a ustaloną ceną sprzedaży paliwa mieszkańcom (1,85 tys. zł – 1,5 tys. zł = 0,35 tys. zł) pomnożoną przez liczbę ton przewidzianych do sprzedaży w 2022 r. (0,35 tys. zł x 1 850 ton = 647,5 tys. zł)

³⁰ Wyliczone analogicznie jak w przypadku kwot ujętych w podziale klasyfikacji 400/40095/0970.

³¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

Urzędu Miasta poinformowali dostawcę o planowanej wielkości zamówienia, z podziałem na 2022 r. i 2023 r. Informacje te nie zostały uwzględnione w przekazanej przez sprzedawcę umowie, co w konsekwencji spowodowało, że całkowita wartość zawartej umowy przekraczała o 1 850 tys. zł kwotę przeznaczoną na jej realizację (zaplanowaną w budżecie Miasta na 2022 r.).

(akta kontroli str. 256-259)

5. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia na zakup węgla Miasto zamieściło:

- 23 listopada 2022 r. w BIP,
- 24 maja 2023 r. w Biuletynie Zamówień Publicznych³² – ogłoszenie nr 2023/BZP/00231232/01. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zawierało elementy wymagane art. 6 ust 2 pkt 1 -6 ustawy o zakupie węgla, tj.: nazwę i adres siedziby zamawiającego, datę zawarcia umowy wraz z informacją o jej zawarciu drogą elektroniczną, opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług, cenę za jedną tonę dostarczonego paliwa, podstawę udzielenia zamówienia bez zastosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych oraz nazwę podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Ogłoszenie o zamówieniu – zgodnie z ww. przepisem – powinno zostać zamieszczone w BZP w terminie siedmiu dni od daty zawarcia umowy, tj. do 30 listopada 2022 r. Powyższe zostało opisane w sekcji wystąpienia *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 362-366)

6. W kontrolowanym okresie Miasto nie zawierało umów z innymi gminami w przedmiocie wspólnego zakupu węgla.

(akta kontroli str. 9, 661)

7. W kontrolowanym okresie podmiot wprowadzający wystawił 11 faktur³³ z tytułu realizacji umowy sprzedaży węgla, a ich łączna kwota wynosiła 4 415 092,10 zł. badaniem pod kątem terminowości regulowania zobowiązań objęto wszystkie faktury wystawione przez dostawcę. Miasto regulowało zobowiązania wynikające z ww. dowodów księgowych terminowo i w prawidłowej wysokości, a na fakturach zamieszczano m.in. informacje z opisem dokonywanego wydatku oraz o dokonaniu kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 410-432, 660)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia na zakup węgla Miasto zamieściło w BZP z naruszeniem terminu określonego w art. 6 ust 2 ustawy o zakupie węgla. Zgodnie z ww. przepisem – powinno zostać zamieszczone w BZP w terminie siedmiu dni od daty zawarcia umowy dotyczącej sprzedaży węgla na potrzeby zakupów preferencyjnych przez osoby fizyczne w gospodarstwach domowych. Umowa została zawarta 23 listopada 2022 r., zatem ww. informacja powinna zostać zamieszczona w BZP nie później niż 30 listopada 2022 r. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zamieszczono w BZP 24 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 362-366)

³² Dalej: BZP.

³³ W tym jedna faktura korygująca na kwotę -30,00 zł.

Dyrektor Wydziału wyjaśniła, że [...] Z uwagi na przekazanie przez Ministerstwo Aktywów Państwowych zadania sprzedaży węgla na gminy, które dla pracowników tutejszego urzędu było całkowicie nowym, z którym musieli zapoznać się w krótkim okresie czasu aby móc przystąpić do prawidłowej obsługi mieszkańców a także zorganizować i wdrożyć całą procedurę sprzedaży węgla (w tym przygotować wniosek o zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych, umowę dystrybucji paliwa stałego z Ostrowskim Zakładem Ciepłowniczym S.A. w Ostrowie Wielkopolskim, wzór pism do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim czy pism do mieszkańców, wniosek do Skarbnika Miejskiego o zabezpieczenie środków finansowych w budżecie miasta) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia na zakup węgla zostało umieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych po upływie terminu wskazanego w ww. przepisie. Ponadto zauważyć należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2022 roku o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych, do zamówień udzielanych w celu realizacji zadań określonych w przedmiotowej ustawie nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 roku – Prawo zamówień publicznych. W wyniku powyższego informacja o udzieleniu zamówienia na zakup węgla została umieszczona w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 24 maja 2023 roku. Z treści wyżej wskazanego przepisu wynika, że ogłoszenie o udzieleniu zamówienia na zakup węgla Miasto winno umieścić w BZP w terminie siedmiu dni od daty zawarcia umowy, a więc najpóźniej do 30 listopada 2022 r. Opóźnienie w jego umieszczeniu wyniosło pięć miesięcy i 24 dni.

(akta kontroli str. 362-366)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działania Miasta w celu zapewnienia dostaw węgla gospodarstwom domowym w odpowiedniej ilości, z zachowaniem warunków zakupu preferencyjnego.

W Mieście rzetelnie dokonano wstępnego szacowania liczby gospodarstw domowych znajdujących się na jego terenie, potencjalnie zainteresowanych zakupem węgla w ramach zakupu preferencyjnego. Zawarta umowa zapewniała odpowiednią ilość węgla dla wszystkich, którzy złożyli wnioski o jego zakup. Umowa zabezpieczała interesy Miasta w zakresie zapewnienia jakości węgla, a środki niezbędne na pokrycie wynikających z niej zobowiązań zostały zabezpieczone w uchwałach budżetowych na poszczególne lata. Cena ustalona za jedną tonę surowca nie przekraczała maksymalnej ceny ustalonej w ustawie o zakupie preferencyjnym węgla. Projekty umowy były analizowane przez pracowników Urzędu pod kątem zabezpieczenia interesów Miasta, jednak zgłoszone podmiotowi wprowadzającym uwagi nie zostały uwzględnione w finalnej wersji umowy. Miasto terminowo i w prawidłowej wysokości regulowało zobowiązania wynikające z faktur z tytułu dostarczonego paliwa. Nieterminowo natomiast zamieszczono w BZP informację o udzieleniu zamówienia na dostawę węgla (po terminie określonym w ustawie o zakupie węgla).

OBSZAR

2. Organizacja procesu sprzedaży węgla na cele komunalne w ramach zakupu preferencyjnego

Opis stanu faktycznego

1. Miejsce składowania węgla sprzedawanego mieszkańcom na zasadach preferencyjnych znajdowało się przy ul. Grunwaldzkiej 74 w Ostrowie Wlkp. Tytuł prawny do terenu, na którym składowano węgiel posiadał Ostrowski Zakład Ciepłowniczy S.A. Miasto zawarło 24 listopada 2022 r. umowę z ww. spółką w zakresie „dystrybucji paliwa stałego” do 31 grudnia 2022 r. Kolejną umowę, której

przedmiotem była dystrybucja węgla strony zawarły 29 grudnia 2022 r. na czas określony do 31 maja 2023 r. Do tej umowy w dniu 12 maja 2023 r. podpisano aneks, na mocy którego przedłużono termin obowiązywania umowy do 31 lipca 2023 r. Wynagrodzenie spółki zostało określone w umowach.

Zgodnie z § 2 ust. 4 każdej z umów, transport węgla z miejsca składowania przy ul. Grunwaldzkiej w Ostrowie Wlkp. do nabywcy węgla odbywał się we własnym zakresie nabywcy, który sam organizował transport.

Ostrowski Zakład Ciepłowniczy S.A. był zobowiązany, na mocy postanowień powyższych umów, do transportu węgla od dostawcy na miejsce jego składowania – przy ul. Grunwaldzkiej 74 w Ostrowie Wlkp. Spółka zawarła dwie umowy z przewoźnikami w celu zrealizowania transportu węgla.

(akta kontroli str. 433-460, 588)

2. Cena węgla sprzedawanego przez Miasto została ustalona na spotkaniu zastępcy Prezydenta Miasta, Dyrektora Wydziału gospodarki komunalnej i Prezesa Zarządu Ostrowskiego Zakładu Ciepłowniczego S.A. Spotkanie odbyło się 17 listopada 2022 r. Ustalono obowiązki spoczywające na spółce oraz wysokość przysługującego jej wynagrodzenia od każdej tony sprzedanego węgla. Uzgodniono również wartość wynagrodzenia dla Miasta. Prezes spółki wskazał, że na powyższe wynagrodzenie składają się następujące koszty:

- oddelegowanie pracowników administracyjnych i obsługi do pracy w dłuższym wymiarze czasu pracy,
- transport węgla na miejsce jego składowania w Ostrowie Wlkp.,
- zabezpieczenie zmagazynowanego węgla.

(akta kontroli str. 493-496)

3. Urząd nie wprowadził i nie aktualizował informacji o oferowanej przez Miasto cenie sprzedaży węgla mieszkańcom na stronie internetowej, na której dostępne były inne oferty sprzedaży węgla z terenu powiatu ostrowskiego³⁴. Obowiązek publikacji oferty wynikał z art. 5 ust. 4 ustawy o zakupie węgla, w związku z art. 55 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw³⁵, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dane dotyczące ceny poszczególnych typów węgla zostały podane w sposób określony w art. 55 ust. 3 pkt 1 powyższej ustawy w trakcie kontroli, tj. 20 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str. 578-581, 584-587)

4. W okresie od 3 listopada 2022 r. do 15 kwietnia 2023 r. do Urzędu wpłynęło 2 211 wniosków o preferencyjny zakup paliwa stałego – węgla. Łącznie wnioskodawcy wystąpili o zakup 2 578,75 ton węgla. Pozytywnie zweryfikowano 2 135 wnioski, a 76 negatywnie. Urząd ustalał uprawnienia wnioskodawców do zakupu preferencyjnego węgla w oparciu o informacje pozyskane z MOPS. Podmiot ten był właściwy do rozpoznawania wniosków w sprawie przyznania dodatku węglowego i w związku z tym w oparciu o posiadane informacje, w tym wywiady środowiskowe, weryfikował uprawnienia do ww. dodatku. W przypadku każdego złożonego wniosku o zakup preferencyjny węgla, Urząd zwracał się do MOPS z pytaniem w jaki sposób rozpoznał wniosek o dodatek węglowy. Odpowiedź z MOPS determinowała stanowisko Urzędu w zakresie zakupu preferencyjnego węgla.

Szczegółową kontrolą objęto 30 pozytywnie rozpatrzonych wniosków o zakup preferencyjny węgla. Wszystkie wnioski zawierały wymagane elementy określone

³⁴ <https://cieplo.gov.pl>.

³⁵ Dz. U. 2022 r. poz. 1967 ze zm.

w art. 10 ust. 1 ustawy o zakupie węgla, tj.: imię i nazwisko wnioskodawcy, adres, pod którym było prowadzone gospodarstwo domowe, na rzecz którego był dokonywany zakup preferencyjny, numer telefonu wnioskodawcy, określenie ilości węgla, o zakup której występuje wnioskodawca w ramach zakupu preferencyjnego, informację, czy wnioskodawca dokonał już zakupu preferencyjnego wraz z podaniem ilości węgla nabytego w ramach tego zakupu preferencyjnego, oświadczenie, że wnioskodawca ani żaden członek jego gospodarstwa domowego, na rzecz którego był dokonywany zakup preferencyjny, nie nabyli węgla na sezon grzewczy przypadający na lata 2022-2023, po cenie niższej niż 2 000 zł brutto za tonę w ilości co najmniej 1 500 kg. Wszystkie wnioski zawierały klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia” (art. 10 ust. 2 ustawy o zakupie preferencyjnym węgla). Klauzule te zostały podpisane przez wnioskodawców na każdym wniosku. Wszystkie wnioski objęte kontrolą zostały złożone w formie pisemnej. W przypadku 30 wniosków objętych szczegółową kontrolą, Urząd nie korzystał z danych zawartych w CEEB, ponieważ każdy z wnioskodawców występował wcześniej o dodatek węglowy. Urząd nie weryfikował danych wskazanych we wnioskach w rejestrze PESEL oraz w rejestrze mieszkańców. Dyrektor Wydziału wyjaśniła: *Prezydent Miasta Ostrowa Wlkp. po złożeniu przez mieszkańca Gminy Miasto Ostrow Wlkp. wniosku o preferencyjny zakup paliwa stałego występował (na podstawie art. 12 ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych) do MOPS z prośbą o weryfikację przedmiotowego wniosku o zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych. Dyrektor MOPS został upoważniony zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o dodatku węglowym przez Prezydenta do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty dodatku węglowego. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego, do dokonania zakupu preferencyjnego jest uprawniona osoba fizyczna w gospodarstwie domowym, która spełnia warunki uprawniające do dodatku węglowego [...]. W związku z powyższym po otrzymaniu pozytywnej weryfikacji wniosku przez Dyrektora MOPS o przyznaniu dodatku węglowego tutejszy Urząd nie weryfikował wniosków w oparciu o rejestr PESEL czy rejestr mieszkańców.*

W ocenie tutejszego Urzędu nie było konieczności dodatkowej weryfikacji wniosku o preferencyjny zakup paliwa stałego w rejestrze PESEL, czy rejestrze mieszkańców, ponieważ zgodnie z zapisami art. 12 ust. 1 ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych, prezydent miasta dokonuje weryfikacji wniosku o zakup, w szczególności w zakresie wypłacenia na rzecz gospodarstwa domowego, w skład którego wchodzi wnioskodawca, dodatku węglowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o dodatku węglowym lub pozytywnego rozpatrzenia wniosku o wypłatę na rzecz tego gospodarstwa domowego dodatku węglowego. Także na stronie internetowej Ministerstwa Aktywów Państwowych, w zakładce nt. sprzedaży paliwa stałego przez gminy, przy pytaniu numer 16 – „Kto będzie uprawniony do zakupu po preferencyjnej cenie i ile będzie można sprzedać tej osobie węgla w tej cenie”? Ministerstwo odpowiada: „Kupić węgiel po preferencyjnej cenie będzie mogła osoba fizyczna z gospodarstwa domowego, która jest uprawniona do dodatku węglowego”. Poczucie bezpieczeństwa energetycznego i socjalnego najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta Ostrowa Wlkp. było celem dla jakiego Prezydent podjęła decyzję o przystąpieniu przez Miasto do sprzedaży preferencyjnej paliwa stałego dla gospodarstw domowych. Pomimo sporych wątpliwości, problemów natury prawnej i praktycznej, a także przepisów, które budziły sporo pytań i wątpliwości, Miasto przygotowało zasady i zorganizowało sprzedaż węgla w roku 2022. Wymagało to również przeorganizowania pracy całego wydziału, który realizował zadanie od 19 października 2022 r. (kiedy to do Urzędu Miejskiego wpłynęło pismo od Wojewody Wielkopolskiego z zapytaniem, czy jako gmina zamierzamy przystąpić do zakupu

paliwa stałego w ramach procedowanej ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego przez gospodarstwa domowe), aż do dnia dzisiejszego (z uwagi na trwającą do końca lipca bieżącego roku sprzedaż końcową paliwa stałego dla gospodarstw domowych). Priorytetem było – aby zima 2022/2023 była bezpieczna dla Ostrowian. Ponadto, szczegółową kontrolą objęto 10 negatywnie rozpoznanych wniosków o preferencyjny zakup węgla. Urząd w związku z każdym ze złożonych wniosków zwracał się do MOPS z prośbą o udzielenie informacji w zakresie sposobu rozpoznania wniosku o dodatek węglowy. MOPS wskazywał, że dodatek węglowy przyznano innej osobie, niż ta która złożyła wniosek o zakup preferencyjny węgla. Na tej podstawie Urząd informował pisemnie wnioskodawcę o negatywnie rozpoznanym wniosku.

(akta kontroli str. 464-472, 476-485, 566-577)

5. Ilość węgla na 30 kwietnia 2023 r. przeznaczona do sprzedaży końcowej wynosiła:

- ekogroszek: 0,43 tony,
- orzech: 309,35 tony,
- miał 52,89 tony.

Prezydent poinformował o sprzedaży końcowej węgla dla gospodarstw domowych. Wnioski o zakup preferencyjny mogły być składane w terminie do 30 czerwca 2023 r. Dyrektor wydziału wyjaśniła: w ustawie z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym [...] na chwilę obecną brak regulacji dotyczących sprzedaży węgla po 30 czerwca 2023 r. Ustawodawca nie przewidział co gmina może zrobić z niesprzedanym węglem, ale z informacji zawartych na stronie Ministerstwa Aktywów Państwowych na pytanie gminy „Co się stanie, gdy gmina zostanie z nadmiarem zakupionego węgla? Czy będzie możliwość wykorzystania jego np. w szkołach, jednostkach gminnych. Czy będzie możliwość sfinansowania nadmiaru, czy gmina będzie dopłacić?” Ministerstwo odpowiada: MAP czyni starania, by była taka możliwość. Tego rodzaju sytuacja nie została uregulowana w ustawie, w związku z tym będzie regulowana przez postanowienia umowy z podmiotem wprowadzającym do obrotu”.

(akta kontroli str. 493-494)

6. Przed wejściem w życie ustawy o zakupie węgla (w okresie od 1 lipca do 3 listopada 2022 r.) Urząd nie zawierał umów dotyczących zakupu węgla pochodzącego z importu z przeznaczeniem dla gospodarstw domowych, które byłyby zawarte z podmiotami wprowadzającymi węgiel do obrotu (lub innymi podmiotami).

(akta kontroli str. 504)

7. W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęły trzy reklamacje od mieszkańców dotyczące jakości zakupionego węgla. Dwie z nich złożone 3 kwietnia 2023 r. dotyczyły zakupionego węgla typu ekogroszek, o łącznej wadze 3000 kg. Wg reklamacji, zakupiony węgiel zawierał duże ilości miału węglowego, duże kawałki węgla oraz zanieczyszczenia w postaci kawałków drewna. Trzecie ze zgłoszeń złożone 5 kwietnia 2023 r. dotyczyło złej jakości węgla typu orzech – wg wnioskodawcy węgiel nie ulegał dobremu spalaniu. Wszystkie zgłoszenia mieszkańców zostały przekazane 12 kwietnia 2023 r. przez Urząd do podmiotu, który dostarczył węgiel, a ten z kolei mailem z 19 kwietnia 2023 r. poinformował Urząd o propozycji spotkania przedstawiciela Węglokoksu S.A. z osobami, które złożyły reklamacje. Równolegle, w tym dniu Urząd poinformował telefonicznie osoby, które złożyły reklamacje o miejscu i terminie spotkania pracownika Węglokoksu S.A. z mieszkańcami. W dniu 25 kwietnia 2023 r. przedstawiciel podmiotu dostarczającego węgiel spotkał się z osobami, które złożyły reklamacje, a 11 maja 2023 r. Urząd udzielił pisemnej odpowiedzi wnioskodawcom na złożone przez nich reklamacje.

W odpowiedzi oparto się na treści wyjaśnień podmiotu wprowadzającego węgiel do obrotu, w których wskazano, że miał węglowy, czy zanieczyszczenia węgla, np. kawałki drewna nie wpływają znacząco na pogorszenie parametrów opałowych węgla. Natomiast występujący sporadycznie w zakupionym węglu kamień jest zjawiskiem normalnym i trudnym do wyeliminowania, biorąc pod uwagę, że węgiel jest surowcem pochodzenia naturalnego. Rozpoznając uwagi co do wad zakupionego opału Urząd posiłkował się treścią art. 560 § 4 Kodeksu cywilnego³⁶, tj. uznał, że wada jest nieistotna i nie daje podstaw do odstąpienia od umowy sprzedaży węgla. Wnioskodawcy zaakceptowali treść wyjaśnień udzielonych przez Urząd.

(akta kontroli str. 488-490)

8. W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi³⁷ od osób fizycznych dotyczące niewłaściwej realizacji zadań określonych w ustawie o zakupie węgla.

(akta kontroli str. 488)

9. Węgiel zakupiony przez Miasto spełniał parametry jakościowe w świetle świadectw jakości przedłożonych przez dostawcę. Wartość kaloryczna poszczególnych typów węgla przekraczała minimalne wartości określone w rozporządzeniu Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych³⁸. Średnia kaloryczność dostarczanego mialu węglowego wynosiła 21 MJ/kg, 23 MJ/kg dla groszku i orzecha³⁹. Dyrektor wydziału gospodarki komunalnej wskazała, że *wielu mieszkańców „narzekała”, była rozczarowana jego wartością opałową i wręcz rezygnowała z zakupu, ponieważ zwykle w przeszłości zakupywali węgiel lepszej kaloryczności. Ponadto [...] każdy mieszkaniec przed dokonaniem zakupu węgla, który był obsługiwany przez pracowników Urzędu miał przedkładany do wglądu dokument potwierdzający jakość oferowanego paliwa stałego. Miał także możliwość osobistego obejrzenia opału, który składowany był na placu spółki. Mieszkaniec w dniu odbioru opału z terenu Ostrowskiego Zakładu Ciepłowniczego w Ostrowie Wielkopolskim przy ulicy Grunwaldzkiej potwierdzał własnoręcznym podpisem ilość i rodzaj odbieranego węgla oraz odbiór certyfikatu potwierdzającego parametry jakościowe paliwa stałego.*

Ostrowski Zakład Ciepłowniczy S.A. wysłał próbki węgla do badań do akredytowanego laboratorium. Badaniu poddany był węgiel w trzech różnych sortymentach dostarczony w pierwszym transporcie na miejsce składowania. Wyniki badań przeprowadzone na zlecenie Ostrowskiego Zakładu Ciepłowniczego S.A. w Ostrowie Wlkp. były bardzo zbliżone do parametrów wskazanych w świadectwach jakości przedstawionych przez dostawcę. Wystąpiły incydentalne przypadki polegające na opóźnieniu w dostawie węgla na miejsce składowania. Jednakże nie miały one wpływu na przebieg całego procesu dystrybucji paliwa dla mieszkańców Ostrowa Wlkp.

(akta kontroli str. 464-465, 645-657, 662-667)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nie opublikowano na stronie internetowej www.cieplo.gov.pl oferty Miasta dotyczącej sprzedaży węgla dla mieszkańców, do czego obligował art. 5 ust. 4 ww. ustawy

³⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.).

³⁷ Skargi w rozumieniu art. 227 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

³⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 1890.

³⁹ Zgodnie z ww. rozporządzeniem minimalna wartość kaloryczna mialu wynosiła 18 MJ/kg, groszku: 21 MJ/kg, dla orzecha 22 MJ/kg.

o zakupie, w związku z art. 55 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw. Miasto zobowiązane było do zamieszczenia na wskazanej wyżej stronie internetowej swojej oferty dotyczącej sprzedaży węgla (ceny i poszczególnych typów węgla). Obowiązek ten został zrealizowany dopiero 20 czerwca 2023 r., tj. w trakcie czynności kontrolnych NIK.

(akta kontroli str. 507-563)

Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu, wyjaśniła, że *informacje o cenie sprzedaży węgla oraz o poszczególnych rodzajach sprzedawanego węgla była dostępna w innych źródłach: na stronie internetowej Urzędu, portalu społecznościowych, lokalnej telewizji, miesięcznika Ostrów Informator Miejski, który w formie papierowej trafia do bardzo wielu mieszkańców Ostrowa Wlkp.*

(akta kontroli str. 507-563)

Brak publikacji oferty mogło skutkować, że nie wszystkie osoby zainteresowane zakupem węgla miały pełną wiedzę w zakresie oferowanych cen i sortymentu węgla, co mogło skutkować tym, że mieszkańcy mogli wybrać ofertę mniej korzystną.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia organizację procesu sprzedaży węgla na cele komunalne w ramach zakupu preferencyjnego. Urząd w sposób rzetelny i racjonalny wybrał miejsce składowania węgla, jak również sposób transportu do miejsca składowania opału. Wyliczenie ceny sprzedaży węgla nastąpiło na podstawie analizy, która uwzględniała rodzaje poniesionych przez Miasto kosztów, przy czym nie ustalono maksymalnej, dopuszczalnej ustawowo ceny sprzedaży węgla. Wnioski mieszkańców były rzetelnie weryfikowane, kluczową przesłanką decydującą o sprzedaży preferencyjnej była informacja z MOPS w zakresie przyznania prawa do dodatku węglowego. W trakcie realizacji sprzedaży węgla wpłynęły do Urzędu trzy reklamacje, które zostały niezwłocznie przekazane do podmiotu wprowadzającego węgiel do obrotu, nabywcy otrzymali rzetelne informacje co do sposobu rozpatrzenia reklamacji. Reklamacje stanowiły 0,14% wszystkich pozytywnie rozpoznanych wniosków o zakup węgla. Urząd nie umieścił oferty dotyczącej sprzedawanego węgla na specjalnie dedykowanej w tym celu stronie internetowej, mimo zamieszczenia tej informacji w innych, dostępnych informatorach dla mieszkańców. Miasto weryfikowało jakość dostarczonego węgla, ponadto każdy nabywca węgla otrzymywał kopię certyfikatu potwierdzającego parametry jakościowe węgla.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 20 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Andrzej Milewski
Starszy inspektor k.p.

p.o. Dyrektor Delegatury NIK
w Poznaniu
Karolina Wirszyć-Sitkowska

.....
podpis

.....
podpis